Osallistuminen Leader-ryhmä Norsu Leader ry:n paikallisen kehittämisstrategian toteutukseen ja rahoitukseen vuosina 2028-2034 (ohm. 135-136)

Kunnanhallitus 13.10.2026 § 219
256/00.02.01/2026

Leader-ryhmä Norsu Leader ry esittää Hailuodon, Limingan, Lumijoen, Pyhäjoen, Siikajoen ja Tyrnävän kunnille sekä Raahen kaupungille, että ne osallistuisivat paikallisen kehittämisstrategian toteutukseen ja rahoitukseen vuosina 2028-2034 seuraavan saatekirjelmän mukaisesti:

Tausta
Leader-toimintatapaa on toteutettu EU:ssa vuodesta 1991 ja Suomessa vuodesta 1996. Kuluvalla EU:n rahoituskaudella 2023-2027 Suomessa on 53 Leader-ryhmää ja ne kattavat kaikki maaseutualueet. Yhteisölähtöinen paikallinen kehittäminen eli Leader-toimintatapa on Euroopan komission asetusehdotusten 2028-2034 mukaan CAP:ssa pakollinen ja siihen varataan rahoitus Suomen NRP-suunnitelmassa. Leader-toiminnan julkinen rahoitus tulee koostumaan EU:n, valtion ja kuntien rahasta. Julkisesta rahoituksesta kuntien osuus tulee olla tällä tietoa vähintään 20 prosenttia.

EU-asetukset edellyttävät edelleen paikallisen kehittämisstrategian laatimista. Leader-ryhmien hakua ei ole vielä avattu, koska tulevan EU-ohjelmakauden virallinen valmistelu Suomessa alkaa vasta syksyllä 2026. Todennäköisesti Leader-ryhmien haku avautuu vasta vuoden 2027 jälkipuoliskolla.

Hakemuksen liitteenä tulee toimittaa toiminta-alueen jokaisen kunnan päätös, mihin Leader-ryhmään kunta kuuluu, sekä kuntarahasitoumukset ohjelmakaudelle 2028-2034. Voi olla, että vuosille 2028-2029 tulee siirtymäkausi, jolloin tullaan käyttämään uuden kauden varoja vanhan kauden säännöillä ja mikäli silloin halutaan saada rahoituskehystä, tulee siinäkin tapauksessa kuntarahasitoumukset olla valmiina ensi vuoden aikana.

Strategian valmistelu
Norsu Leader ry käynnistää paikallisen kehittämisstrategian valmistelun syksyllä 2026. Strategian valmistelu on tarpeen aloittaa jo tässä vaiheessa, jotta valmisteluun ehditään osallistamaan mahdollisimman monia alueen asukkaita ja toimijoita vuosien 2026–2027 aikana. Strategian laadinnassa tullaan hyödyntämään myös aikaisemmilta ohjelmakausilta hankittuja kokemuksia, kuntastrategioita sekä useita muita eritasoisia ja eri tahojen strategioita ja ohjelmia.

Norsu Leader ry:n kehittämisstrategia tulee olemaan edelleen laaja-alainen paikallisen kehittämisen ohjelma, jonka tavoitteena on lisätä toiminta-alueen elin-, pito- ja lumovoimaa sekä yritystukien että

yleishyödyllisten hankkeiden avulla. Tarkemmat painopisteet ja läpileikkaavat teemat tulevat muodostumaan strategiaprosessin aikana.

Toiminnan tulokset ja vaikutukset
Leader on ainoa Suomen maaseudun yhteisöjen ja pienimpien mikroyritysten rahoittaja. Leader tuo EU-rahoituksen suoraan paikallisten ihmisten käsiin ja päätettäväksi. Toiminnan kautta syntyy vuosittain uusia yrityksiä, työpaikkoja ja palveluja. Rahoituksella tehdään harraste- ja liikuntapaikkoja sekä tuotetaan uusia tapahtumia ja kulttuurielämyksiä. Meillä Norsussa nuoret pääsevät itse päättämään nuorille suunnatuista rahoituksista ja toimintamme on tavoittanut tuhansia nuoria. Lisäksi olemme ainoa EU:n nuoriso-ohjelmien koordinoija alueella. Leader ei ole vain rahoitusväline – se on keino ihmisille vaikuttaa oman kotiseutunsa kehitykseen ja luoda hyvinvointia itse.

Edellisten ohjelmakausien pohjalta tehty panostuotos-laskelma osoittaa, että kunnan sijoittama euro Leader-työhön on tuonut alueelle moninkertaisen hyödyn. Kuntarahoitus osuus tuo alueelle noin viisinkertaisen määrän julkista tukea ja saa yhteensä alueelle liikkeelle kymmenkertaisesti rahaa, kun mukaan lasketaan yksityiset rahoitusosuudet. Norsu Leader on tukenut vuosien 2014-2025 aikana yli 240 mikroyritystä ja yli 400 yhdistystä. Rahoittamiemme hankkeiden myötä alueelle on luotu uusia palveluja 277, työpaikkoja 126, yrityksiä 32, uusia tai kunnostettuja harrastepaikkoja 104, uusia tapahtumia 29 ja reitistöjä 500 km. Alueemme ihmiset ovat tehneet hankkeiden eteen jopa 51 000 talkootyötuntia, mikä tarkoittaa yli 26 henkilötyövuotta. Nuoriso Leader -toiminnan kautta on rahoitettu 241 nuorten omaa projektia ja nuoria Norsun toiminta on tavoittanut yli 2 800. Leader-työ on tärkeä ja tuloksia tuova paikallisen kehittämisen väline, jota kunnat pystyvät käyttämään avuksi myös omien kuntastrategioidensa toteuttamisessa.

Katsaus Leader-toiminnan tuloksiin Lumijoella 2023–6/2026

Norsu Leaderin toiminta on tuonut Lumijoelle merkittävää lisärahoitusta paikalliseen elinvoimaan, yritystoimintaan, yhdistystoimintaan ja nuorten osallistumiseen. Vuosina 2023–kesäkuu 2026 Leader-rahoitusta on myönnetty Lumijoella kahdeksalle mikroyritykselle yhteensä yli 54 000 euroa sekä 11 yhdistykselle yhteensä yli 39 000 euroa. Lisäksi Lumijoen kunta on saanut Help Center Lumijobi -kehittämishankkeeseen 36 000 euroa tukea.

Toimintaan on osallistunut myös noin 240 nuorta Nuoriso Leaderin, nuorisotyöryhmän, nuorisovaihtojen ja muun toiminnan kautta. Tuettuja paikallisia toimijoita ovat olleet muun muassa Lumijoen Nuorisoseura ry, Varjakan kyläyhdistys ry, Hirvasniemen Kyläyhdistys ry, Lumijoen seurakunta sekä useat paikalliset yritykset ja yrittäjät.

Leader-toiminnan taloudellinen vaikutus on ollut Lumijoella huomattava. Esityksen mukaan kunnan rahallinen panostus on

palautunut alueelle kokonaisrahoituksena noin 12-kertaisena. Julkisesta tuesta kuntarahan osuus on 20 prosenttia ja EU:n sekä valtion osuus 80 prosenttia.

Toiminta tukee suoraan Lumijoen kuntastrategian tavoitteita vahvistamalla turvallista ja osallistuvaa arkea, paikallista yrittäjyyttä, yhteisöllisyyttä sekä luonto- ja ympäristöteemoihin liittyvää kehittämistä.

Kokonaisuutena Leader-toiminta on toiminut Lumijoella paikallisen kehittämisen välineenä, jonka kautta on saatu ulkopuolista rahoitusta, aktivoitu yrityksiä ja yhdistyksiä sekä lisätty nuorten osallistumis- ja toimintamahdollisuuksia.

Toiminnan kustannukset ja rahoituslähteet
Norsu Leader ry:n rahoituskehys rakennetaan edellisten ohjelmakausien kokemusten ja tulevan kehittämisstrategian toteuttamisen vaatimien resurssien perusteella. Koko ohjelmakauden julkiseksi rahoitustarpeeksi kansallisen NRP-suunnitelman osalta on arvioitu 5,4 miljoonaa euroa. Julkisesta rahoituksesta 80 % on EU:n ja valtion osuutta ja 20 % kuntien osuutta. Alueen omiin Nuoriso ja Yhteisö Leader rahoitukseen on varattu kumpaankin 15 000 e/vuosi ja Yritys Leader rahoitukseen 25 000 e/vuosi. Muiden EU-rahastojen hyödyntämiseen sekä kv-koordinaattoritoimintaan varataan 40 000 e/vuosi.

Norsu Leader ry:n vuosittaiset kuntarahoitusosuudet jaetaan kuntien kesken asukasluvun suhteessa ja laskutetaan vuosittain kunnilta huhti-toukokuussa. Kuntien arvioitu vuosittainen rahoitusosuus on noin 250 000 euroa. Vuosittainen rahoitusosuus jakaantuisi seuraavasti:

Kunta	Osuus asukkaista 2025	Rahoitusosuus €/vuosi	*20 % korotus*	*40 % korotus*
Hailuoto	1,80 %	4 475	*5 028*	*5 581*
Liminka	20,00 %	49 720	*55 864*	*62 008*
Lumijoki	3,99 %	9 919	*11 145*	*12 371*
Pyjäjoki	5,81 %	14 444	*16 228*	*18 013*
Raahe	46,28 %	115 052	*129 269*	*143 487*
Siikajoki	9,34 %	23 219	*26 088*	*28 958*
Tyrnävä	12,79 %	31 796	*35 725*	*39 654*

Ohm. 135 Kuntarahakirje 2028-2034
Ohm. 136 Kuntarahaneuvottelut Lumijoki

Valmistelija Kunnanjohtaja Siltala Heidi

Esittelijä Kunnanjohtaja Siltala Heidi

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää, että Lumijoen kunta kuuluu Norsu Leader ry:n toiminta-alueeseen ohjelmakaudella 2028-2034 ja sitoutuu kuntarahoitusosuuteen ko. vuosille 4,88 eurolla/asukas/vuosi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.